

INFORMACIJA AUTORIAMS

1.1. „Kalbotyros“ žurnalo „Lietuvių kalbos“ sąsiuvinio redaktorių kolegijai įteikiami du spaudai visiškai parengtų straipsnių egzemplioriai, atspausdinti standartinio (A4) formato popieriuje (210×297 mm) – kiti formatai (pvz., LETTER ir pan.) netinka; spausdinama tik vienoje lapo pusėje, parastės (PAGE SETUP) tokios: kairioji – apie 4 cm, dešinioji – 2 cm, viršutinė ir apatinė – apie 2,5 cm. Rekomenduojama teksto apimtis – iki 30 000 spaudos ženklų; didesnės apimties straipsniai spausdinami tik išimties tvarka atskiru redaktorių sprendimu. Kartu pateiktini straipsnio ir iliustracijų (jeigu jų yra) kompiuteriniai įrašai (failai).

1.2. Pagrindinė leidinio kalba – lietuvių, bet priimami ir straipsniai, parašyti anglų, latvių, prancūzų, rusų, vokiečių kalbomis. Dėl rašinių kuria kita kalba (pvz., itališkai) reikia tartis atskirai.

1.3. Jeigu straipsnis parašytas lietuviškai, po jo dedama santrauka (reziumė) viena iš minėtų užsienio kalbų; po straipsnių užsienio kalbomis dedama lietuviška santrauka.

Be santraukų spausdinamos lingvistinės pastabos, publikacijos, recenzijos, informacinio pobūdžio tekstai.

1.4. Kadangi leidinys recenzuojamas, kartu su straipsniais įteikiama viena habilituoto daktaro arba dvi mokslų daktarų recenzijos. Jeigu tos recenzijos pasirodytų formalios ar neobjektyvios, redaktoriai gali paskirti papildomus recenzentus.

Recenzijų nereikia 1.3 nurodytiems darbams (lingvistinėms pastaboms ir kt.), spausdintiems be santraukos kita kalba.

2.1. Tekstas spausdinamas normalaus retumo eilutėmis (geriausia pasirinkti formatą EXACTLY 20 pt). Pastraipos pradėtinios 0,75 cm atitraukimu. Autoriaus vardas ir pavardė nurodomi po straipsnio antrašte, atskiriant juos nuo antraštės ir teksto eilutės pločio tarpais. Vardas rašomas nesutrumpintas – tik prieš rusų pavardes įprasta rašyti vardo bei tėvavardžio (отчество) inicialus. Paantraštės nuo pagrindinio teksto iš viršaus ir apačios taip pat atskiriamos tarpais.

2.2. Kompiuterinis teksto įrašas pateikiamas raiškiojo teksto formatu (RICH TEXT FORMAT; failo priedvardis *.rtf). Labai pageidautina, kad rašmenys būtų koduojami 8 bitų (1 baito) kodais. Tekstas b ū t i n a i turi būti kruopščiai patikrintas, sutvarkytas kalbos bei stiliaus atžvilgiu ir teisingai matomas tekstų rengykle, orientuota į aštuonių bitų rašmenų kodus (pvz., Ms WORD 7.0, kitaip dar vadinamu Ms WORD 95). Kur tik įmanoma, prašoma laikytis standartinių aštuonbičių operacinės sistemos WINDOWS kodavimo sistemų (kitaip – koduočių). Tipinė leidinio garmitūra (ženklų piešinys) yra TIMES, todėl pirmiausia racionalu išnaudoti kompiuterinio šrifto TIMES NEW ROMAN ženklus, patenkančius į virtualias aštuonbites šio šrifto projekcijas (virtualiuosius šriftus TIMES NEW ROMAN BALTIC, TIMES NEW ROMAN CYR, TIMES NEW ROMAN CE ir pan.). Nereikėtų vartoti tų TIMES NEW ROMAN (ar bet kurio kito šešiolikos bitų kodais besiremiančio kompiuterinio šrifto) ženklų, kurie į minėtus aštuonbičius šriftus nepatenka. Taip pat tinka nestandartinio kodavimo aštuonbičių kompiuterinių šriftų rinkiniai API (tarptautinė fonetinė abėcėlė), FONTRA (lietuvių tautinė fonetinė rašyba) bei INDOBALT (baltistikos ir indoeuropėistikos rašmenų rinkinys); tie rinkiniai specialiai skirti lietuvių kalbotyros leidiniams ir apščiau turį specialiųjų ženklų (juos galima parsisiųsti iš tinklapiu www.eunet.lt/girdenis/). Pačių autorių pasidarydintų kompiuterinių šriftų vengtina – ypatingais atvejais, kai kitaip išsiversti tikrai neįmanoma, tie šriftai įteikiami redakcijai kartu su straipsnio įrašu (jie turi būti aštuonbičio kodavimo!).

Ženklas, kurio apskritai nepavyksta rasti jokiame kompiuteriniame šrifte, į spausdintą tekstą įterpiamas ranka naudojantis atitinkamais korektūros ženklais. Juos reikia rašyti labai aiškiai, ryškiai mėlynu rašikliu arba rašalu; kaip įprasta korektūrose, įterpjamieji ženklai pakartojami puslapio parastėje. Tokie įterpimai turėtų būti ypač reti.

Pagrindinis straipsnių tekstas renkamas 12 punktų šriftu, pamažinti rašmenys (numatomas petitas) – 10 punktu.

2.3. Prašytume įvairiais rašmenų išvaizdos variantais per daug nepiktnaudžiauti. Įsidėmėtina, kad kursyvu (ITALIC) rašomi tik pavyzdžiai, – žodžiai paryškunami retinimu arba mažomis didžiosiomis raidėmis (SMALL CAPS); pusjuodis (ryškus) šriftas (BOLD) naudotinas tik išorinėms ir vidinėms antraštėms, pabraukimų (UNDERLINE) tekstuose išvis vengtina.

Žodžio reikšmė aiškinama paprastosiuose kabutėse (pvz., skr. *asvā* „kumelė“), – žinoma, šis reikalavimas galioja tiktai lietuvių arba latvių kalba parašytiems straipsniams.

3. Ilustracijos turi būti pritaikytos kompiuterinei spaudai ir parengtos kompiuterinės grafikos priemonėmis. Reikia atsiminti, kad leidinys yra dvispalvis (juodai baltas), todėl brėžiniai gali būti tik štrichiniai – spalvotos iliustracijos visiškai netinka. Brėžiniai rengtini vektorinės kompiuterinės grafikos programomis (bene geriausiai tiktų programos ADOBE ILLUSTRATOR arba CORELDRAW). Kiekviena iliustracija pateikiama atskiru vektorinės grafikos failu (formatai gali būti *.WMF, *.EMF arba *.EPS). Brėžinio matmenys turi atitikti pageidaujama jo dydį. Jeigu reikia užtūsuoti kuriuos nors plotus, naudojamos ne spalvos ar jų pustonai, bet skirtingi tinkluliai (rastrai). Jie parenkami taip, kad gerai atrodytų ir ryškiai skirtųsi atspausdinti. Išimtiniais atvejais dedamos taškinės iliustracijos (pvz., nuotraukos) turi būti ne mažesnė kaip 300 dpi skyros. Kiekviena tokia iliustracija taip pat pateikiama atskiru taškinės grafikos failu *.TIF arba *.GIF formatais.

Esant reikalui įteikiami ne brėžinių kompiuteriniai įrašai, o kokybiški, spaudai tinkami brėžiniai, nubraižyti juodu tušu. Kraštutiniu atveju galima pridėti net brėžinių eskizus, bet tokius aiškius ir lengvai suprantamus, kad pagal juos iliustracijas galėtų nesunkiai parengti kiti specialistai. Eskižais laikytini ir brėžiniai, padaryti programomis, kurios nepaminėtos ankstesnėje pastraipoje, – pavzdžiui, tokiomis kaip Ms EXCEL FOR WINDOWS.

4.1. Išnašos skiriamos pastaboms, o ne literatūros nuorodoms (žr. dar 2.1). Jos numeruojamos iš eilės per visą straipsnį.

4.2. Cituojami šaltiniai ir autoriai nurodomi ne išnašose, o pačiame tekste: reikiamose vietose riestiniuose skliaustuose rašoma autoriaus pavardė (jeigu jos nėra – veikalo pavadinimo pradinis žodis arba pavadinimo santrumpa), publikacijos metai ir, jeigu reikia, atitinkami puslapiai arba paragrafai (puslapio santrumpa – p., S., s., c. – nerašoma).

Tarp autoriaus, metų ir puslapių arba paragrafų rašomas kablelis, pvz.: (Brugmann, Delbrück, 1897, 724–728) arba (Brugmann, Delbrück, 1897, § 818). Kai vienoje vietoje minimi keli darbai, tarp jų nuorodų žymimi kabliataškiai, pvz.: (Jakobson, 1962, 280–284; Blevins, 2004, 188–191). Jeigu cituojamojo darbo autorius minimas tekste, vartotinos tokios nuorodos: „V. Urbutis (1978, 53–55) teigia, kad ...“. Prieš autorių ar veikala tuose pačiuose skliaustuose gali būti vartojamas santrumpas *plg.*, žr. ir kt., pvz.: (žr. Kazlauskas, 1966, 120), (plg. LKG 1 190). Kai nurodomi keli tais pačiais metais paskelbti vieno autoriaus darbai, prie metų rašomos raidės *a, b, c...* (1988a, 1988b ir t.t.). Nurodant veikala raidines santrumpas skyrybos ženklai nevartojami, o tomai žymimi *a r a b i š k a i s* skaitmenimis, pvz.: (žr. LKŽ 12 350), (plg. LKG 1 § 500).

4.3. Šiaip vartotini tiktai didžiojo „Lietuvių kalbos žodyno“ ir akademinės tritomės „Lietuvių kalbos gramatikos“ sutrumpinimai. Ypatyngais atvejais straipsnio gale gali būti pridėtas specialus abėcėlinis būtinų sutrumpinimų sąrašas.

5.1. Jeigu cituojamas veikalas parašytas slavų ar graikų raidėmis, tai autorius, veikalo pavadinimo pradžios žodis ar pavadinimo sutrumpinimas transliteruojami, pvz.: (Baranovskij, 1898, 13–16), (Lekomceva, 1972, 150), (GLJ § 80); šis reikalavimas, suprantama, netaikytinas, jeigu redakcijai įteiktas straipsnis, parašytas rusų kalba. Literatūros sąrašas tokie cituojami darbai pateikiami bendra abėcėlės tvarka (t.y. neišskiriami į atskirą „kitakalbų“ rašinių grupę).

5.2. Literatūros sąrašas, sudarytas pagal šiuos reikalavimus, atrodytų taip.

Literatūra

- Ambrazas*, 1990 – Амбразас В. Сравнительный синтаксис причастий балтийских языков. Вильнюс: Мокслас.
- Baranovskij*, 1898 – Барановский А. Замѣтки о литовскомъ языкѣ и словарѣ. Санктпетербургъ: Типогр. Императорской Акад. Наукъ.
- Bendiks H.*, 1972, *Divskapu fonēmiskā interpretācija.* – Veltījums akadēmiķim Jānim Endzelīnam. Rīga, 27–42.
- Blevins J.*, 2004, *Evolutionary Phonology: the Emergence of Sound Patterns.* Cambridge: Cambridge University Press.
- Brugmann K., Delbrück B.*, 1897, *Grundriss der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen.* Bd. 1: Einleitung und Lautlehre. Strassburg: K. J. Trübner.
- Čekman*, 1979 – Чекман В. Н. Исследования по исторической фонологии праславянского языка: Типология и реконструкция. Минск: Наука и техника.
- Dik S. C.*, 1978, *Functional Grammar.* Amsterdam-Dordrecht: Foris.
- GLJ* – Грамматика литовского языка / Отв. ред. В. Амбразас. Вильнюс: Мокслас, 1985.
- Kazlauskas J.*, 1966a, *Fonologinė kirčio raidos baltų kalbose interpretacija.* – *Baltistica*, t. 2 (2), 119–132.
- Kazlauskas J.*, 1966b, *Lietuvių literatūrinės kalbos diferencinių elementų sistema.* – *Kalbotyra*, t. 14, 73–81.
- Klimavičius J.*, 1966, *Dėl kai kurių leksinių tarmybių literatūrinės formos.* – *Lietuvių kalbos leksikos raida* / Ats. red. J. Kruopas. Vilnius, 169–172.
- Lekontseva*, 1972 – Лекомцева М. И. О взаимодействии фонологических систем в районе балто-славянского пограничья. – *Балто-славянский сборник* / Отв. ред. В. Н. Топоров. Москва, 116–134.
- LKG 1* – *Lietuvių kalbos gramatika.* T. 1: Fonetika ir morfologija / Ats. red. K. Ulvydas. Vilnius: Mintis, 1965.
- MacWhinney B., Snow C.*, 1990, *The Child Language Data Exchange System: An Update.* – *Journal of Child Language*, no. 17, 457–472.
- Mourelatos A.*, 1978, *Events, Processes, and States.* – *Linguistics and Philosophy*, vol. 2 (3), 415 – 434.
- Rulíková B.*, 1973, *Parenteze v současné češtině.* Praha: Academia.
- Urbutis V.*, 1978, *Žodžių darybos teorija.* Vilnius: Mokslas.
- Wales R.*, 1986, *Deixis.* – *Language Acquisition (Studies in First Language Development)* / Eds. P. Fletcher, M. Garman. Cambridge: Cambridge University Press, 401–248.

5.3. Atkreiptinas dėmesys, kad periodinių leidinių bei žurnalų pavadinimai rašomi ne kursyvu ir be kabučių, o tomai, sąsiuviniai bei numeriai – arabiškais skaitmenimis tarp knygos ar žurnalo pavadinimo ir puslapių nuorodos. Knygų apimtis (puslapiais) nenurodoma. Standartinis skirtukas „//“ keičiamas kalbotyros literatūroje įprastesniu deriniu „. –“. Leidimo vieta nurodytina netrumpinant miesto pavadinimo – rašytina, pavyzdžiui, ne *K., V., M.*, o *Kaunas, Vilnius, Москва* ir pan.; kai leidinyje minimos daugiau kaip dvi vietos, rašoma tik pirmoji, toliau pridodant *etc.* (pvz., vietoj *Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk* rašoma *Wrocław etc.*). Po knygos leidimo vietos rašomas dvi-taškis, toliau (būtinai!) – leidykla.

6.1. Prieš literatūros sąrašą dedama 1.3 minėta santrauka (reziumė), po sąrašo kairėje pusėje nurodoma autoriaus mokslo įstaiga ir, kiek žemiau, recenzentai, dešinėje – rankraščio įteikimo redaktorių kolegijai data naujuoju standartiniu formatu (pvz., 2004-12-05).

6.2. Straipsnių (o taip pat su recenzijų ir brėžinių) popieriniai atspaudai įteikiami voke, ant kurio užrašoma: autoriaus inicialas ir pavardė, straipsnio pavadinimas, mokslo įstaiga, įteikimo

data, autoriaus tarnybinis bei namų adresas ir atitinkami telefonai bei elektroninio pašto adresas (jeigu tokio esama).

Kompiuteriniai įrašai (failai) pateikiami informacijos perkėlimui pritaikytoje laikmenoje (pvz., diskelyje ar kompaktiniame diske) arba atsiunčiami elektroniniu paštu.

7. Kadangi, pradėdant 43 tomą, atskiri „Kalbotyros“ sąsiuviniai yra savarankiški mokslo leidiniai, čia išdėstyti reikalavimai netinka kitiems sąsiuviniams.

Autorius prašytume gerai įsidėmėti, kad rašiniai, parengti nesilaikant šios informacijos, į leidybinį nededami.

8. Laikinas elektroninis leidinio adresas yra agirdenis@takas.lt.

Redaktorių kolegija